

ПРЕДГОВОР

Иницијативом неколико српских интелектуалаца из Румуније, међу којима и потписник овог *Предговора*, прошле 2014. године, основан је *Центар за научна истраживања и културу Срба у Румунији* при Савезу Срба у Румунији, чији је основни циљ планско истраживање духовне и материјалне културне баштине Срба из румунског дела Баната, али и других српских енклава у Румунији.

Годину дана након оснивања *Центра за научна истраживања и културу Срба у Румунији* при Савезу Срба у Румунији, покрећемо часопис *Исходишта*, са намером да у њему првенствено буду објављиване студије, расправе, чланци настали истраживањем културне баштине Срба у Румунији.

У овом првом броју часописа, штапамо радове учесника Међународног научног скупа *Материјална и духовна култура Срба у мултиетничким срединама и/или периферним областима*, одржаног на Западном универзитету у Темишвару од 17. до 19. октобра 2014. године, поводом трију значајних годишњица: 70 година од оснивања Западног универзитета у Темишвару, 190 година од рођења Бранка Радичевића и 170 година од смрти Вука Стефановића Караџића. Радни језици скупа били су сви словенски језици и румунски. Скуп је замишљен као први у низу научних скупова на којима се валоризују резултати испитивачког рада истраживача српског културног блага у периферним српским етничким областима, у којима је обично етничка структура становништва мултиетничка и мултиконфесионална, а Банат је једна од најрепрезентативнијих таквих области. Иницијатор и главни организатор скупа био је *Центар за научна истраживања и културу Срба у Румунији* при Савезу Срба у Румунији, у сурорганизацији са Филолошким, историјским и теолошким факултетом Западног универзитета у Темишвару (*Студијски програм Српски и хрватски језик и књижевност*) и Филозофским факултетом Универзитета у Нишу.

Скуп је окупио еминентне стручњаке, већином са србистичких и славистичких департамана из Румуније и шест европских земаља (Србија, Црна Гора, Босна и Херцеговина /Република Српска/, Чешка, Немачка, Русија) и из реномираних српских научних институција (Институт за српски језик САНУ, Етнографски институт САНУ, Балканолошки институт САНУ, Академија наука и умјетности Републике Српске). Тачније, на скупу је учествовало двадесет референата из Румуније и четрдесет и пет из иностранства. У часопису су, након што су радови пристигли и рецензирани, објављена 43 рада. Нажалост, делом

због неажурности референата, делом због неиспуњених рецензентских критеријума, нису сви поднесени реферати на скупу објављени у часопису. Имајући у виду ширину теме скупа, садржаји реферата покривају неколико тематских области – лингвистичку (дијалекатска истраживања, лексикологија, ономастика итд.), књижевну, етнологску, етнолингвистичку, историјску, социолошку и публицистичку проблематику. Треба нагласити, међутим, да све радове у овом часопису чврсто повезује у једну целину њихов заједнички именитељ: откривање, сагледавање и проучавање специфичности у разним сферама материјалног и духовног живота српског етникума у периферним областима српског етничког ареала, што се одражава и на садржину часописа.

Најбројнији су радови са језичком проблематиком, следе, потом, радови посвећени књижевној, етнологској и историјској проблематици.

Сумирајући резултате овог скупа, у објављеним радовима, убеђени смо да би ова истраживања требало и убудуће континуирано вршити јер би се њима, у условима убрзаног процеса глобализације, с једне стране, отргла од заборава богата културна баштина, поготову језичко благо Срба из рубних подручја, а с друге стране, омогућило би се боље упознавање и разумевање како туђег, тако и сопственог културног наслеђа, као и механизме очувања /или нестанка/ етничког идентитета у мултикултурним срединама у условима реципрочних утицаја и прожимања различитих култура и вера.

Од свих овде објављених радова, само један није био изложен на скупу; тај рад нам је његов аутор понудио за објављивање, а уредништво одлучило да он буде објављен као прилог захваљујући теми која у потпуности одговара тематици скупа и која је веома интересантна за српско-румунске интерференције током векова. Реч је о раду познатог етнолога Д. Дрљаче: „Hora (kolo) sârbo-română din carpați și extinderea ei în depărtări”, који је био саопштен на Бекешчабанској конференцији 1996, а касније објављен на српском (Београд, 1997), мађарском (Дебрецен, 1998) и на још три језика, али не и на румунском језику. Уредништво је одлучило да овај рад објави јер сматра да ће његово објављивање бити сврсисходно и корисно, будући да је коло *sîrba*, као српско-румунско, пред Комисијом за заштиту нематеријалног културног наслеђа.

Посебну захвалност желимо исказати управи и колегама са Филозофског факултета Универзитета у Нишу на безрезервној подршци, како у организацији скупа, тако и на конкретној помоћи у рецензирању радова, а нарочито на финансијској подршци за штампање овог часописа.